

2011-12-09
Dnr 43-2011:2169

Huddinge kommun
Rektorn vid Stensängsskolan

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn av Stensängsskolan
i Huddinge kommun

Tillsyn av Stensängsskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Huddinge under läsåret 2011/12 . Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Stensängsskolan besöktes av Skolinspektionen den 16 november 2011. Ansvarig för tillsynen var utredaren Malin Söderberg.

Av Skolinspektionens enkäter med elever och vårdnadshavare framkommer att Stensängsskolan av många upplevs som en trygg skola. Skolinspektionen erfar också genom samtal med elever att det finns arbetssätt som tar tillvara elevernas tankar och idéer kring hur skolan kan bli en tryggare plats. Skolinspektionen uppmärksammar dock genom elevsamtal, iakttagelser och signaler från vårdnadshavare att det ibland inträffar incidenter som elever kan uppfatta som kränkande. Dessutom visar tillsynen på brister i arbetet med studiero och arbetet med att förebygga kränkande behandling.

Stensängsskolans rektor redogör i intervjuer för ett systematiskt och medvetet kvalitetsarbete, där en bred uppföljning av skolans resultat görs. Av intervjuer och dokumentation framgår också att dessa resultat analyseras och att åtgärder vidtas för att nå ökad måluppfyllelse. I intervjun med rektor framgår att han har god kunskap om skolans inre arbete och själv identifierat flera av de brister som tillsynen identifierar. Rektorn beskriver vidare hur han genom bland annat organisation och tydliga förväntningar på lärarna vad gäller till exempel anpassning, ledarskap och särskilt stöd verkar för att utbildningen utvecklas. Då skolan i sin kvalitetsredovisning enbart redovisar kunskapsresultat för rektorsområdet och inte för skolenheten har Skolinspektionen endast haft tillgång till resultatet i de nationella proven i år 3 och 5. Resultaten för år 5 läsåret 2009/10 är goda, medan upp till en tredjedel av eleverna i år 3 inte nådde kravnivån för alla delprov i respektive ämne. Sammanställningen för rektorsområdet visar att så gott som alla elever når målen i alla ämnen.

Skolans huvudsakliga utvecklingsområde är arbetet med särskilt stöd. Tillsynen visar på brister i så gott som alla led i arbetsgången kring elever i behov av särskilt stöd. Dels visar tillsynen att arbetet med att utreda elevens behov inte motsvarar skollagens krav. De åtgärder som skolan beslutat i åtgärdsprogrammen är vaga och det är oklart vilket stöd eleven har rätt till och på vilket sätt dessa åtgärder ska tillgodose elevens behov. De uppföljningar som Skolinspektionen tagit del av utvärderar inte hur åtgärderna har genomförts och om de haft effekt.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Stensängsskolan i Huddinge måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Huddinge kommun att senast **2011-03-22** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet och en god miljö i övrigt

Skolans arbete med trygghet och studiero följer inte skollagens krav. Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och en god miljö i övrigt.

I detta ingår att:

- Se till att ordningsregler utarbetas under medverkan av eleverna och följs upp vid skolenheten (5 kap. 5 § skollagen).
- Se till att det vid skolan genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 § skollagen).
- Se till att skolan har rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen (6 kap. 10 § skollagen).
- Se till att det finns en plan mot kränkande behandling för varje skolenhet som anger vilka åtgärder som ska vidtas (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att rektor ser till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds (3 kap. 8 § skollagen).
- Se till att samråd sker med elevhälsan vid utredningen (3 kap. 8 § skollagen).
- Se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).
- Se till att åtgärdsprogrammet följs upp och insatserna utvärderas löpande (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga utveckling

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till att de skriftliga omdömena avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).
- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Personalkompetens

Personalen vid skolenheten saknar utbildning för den undervisning de bedriver

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med personalkompetens.

I detta ingår att:

- Se till att den personal som används har utbildning för den undervisning de ska utföra (2 kap. 13 § skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Kunskapsresultaten vid Stensängsskolan är förhållandevis goda. Av Skolverkets nationella statistik för vårterminen 2010 framgår att andelen elever i grundskolan som nådde kravnivån i respektive delprov i år 5 är 100 procent i 10 av 13 delprov. Av skolans statistik framgår vidare att så gott som alla elever nått kravnivån i samtliga delprov i respektive ämne. I år 3 är resultatet mer varierat. På 13 av 15 delprov ligger andelen elever som klarat kravnivån mellan 90 och 100 procent. Det är framförallt ett delprov i matematik som avviker negativt där endast 70 procent av eleverna nått kravnivån. Av skolans statistik framgår här att endast ungefär en tredjedel av eleverna nått kravnivån för samtliga delprov i svenska som andraspråk och matematik och en fjärdedel i svenska. I skolans kvalitetsredovisning framgår andelen elever i grundskolan inom rektorsområdet som nått målen i respektive ämne i årskurs 5, men inte hur resultaten för skolenheten ser ut. Skolan har inte kompletterat med uppgifter för skolenheten.

Resultat av värdegrundsarbetet

I Skolinspektionens elevenkät som genomförts med elever i årskurs 5 uppger 100 procent av eleverna att de känner sig trygga i skolan. I samma enkät, uppger de flesta eleverna också att elever och lärare i Solfagraskolan bryr sig om varandra och att lärarna frågar eleverna vad de tycker och tänker. På frågor om studieron är resultatet något lägre. I anslutning till skolbesöket har Skolinspektionen kontaktats av vårdnadshavare till elever på skolan som beskriver att det ibland är otrött på rasterna och i korridorerna och att det förekommer bl.a. nedvärderande kommentarer. Elever vid Stensängsskolan som Skolinspektionen talat med beskriver att det ibland inträffar incidenter, såsom slagsmål på skolan, något som också observeras vid skolbesöket. Rektorn bekräftar att det finns klasser där det stundtals är oroligt. Eleverna ger dock exempel på hur de görs delaktiga i arbetet med att skapa en tryggare skolmiljö.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Trygghet och en god miljö i övrigt

Bedömning:

Skolans arbete med trygghet och studiero följer inte skollagens krav

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever

Motivering:

Av skollagen framgår att det vid varje skolenhet ska finnas ordningsregler som utformats under medverkan av eleverna. Dessa ska också följas upp. Av skollagens bestämmelser om arbetet för att motverka kränkande behandling framgår att skolan ska genomföra åtgärder för att förebygga kränkande behandling och i en plan mot kränkande behandling ange vilka dessa åtgärder är och hur de ska följas upp. Rektorn är också skyldig att anmäla till huvudmannen om en elev anser sig utsatt för kränkande behandling.

För Stensängsskolan finns ordningsregler som beskriver vilket agerande som är önskvärt hos eleverna samt vad som händer om en elev inte följer detta. Av intervjuer med skolledningen framkommer att dessa regler är många år gamla och att skolans nuvarande elever inte givits möjlighet att medverka i framtagandet av gemensamma regler, även om elevrådet kontinuerligt ges möjlighet att föreslå nya regler som kan läggas till de befintliga.

Elever och vårdnadshavare som Skolinspektionen talat med beskriver att det ibland är otrött på rasterna och i korridorerna och att det förekommer bl.a. nedvärderande kommentarer och slagsmål. Rektorn bekräftar att det finns klasser där det stundtals är oroligt. Av intervju med rektorn och dokumentstudier framkommer att skolans gemensamma planerade arbete för att förebygga kränkande behandling i huvudsak består av de månadsvisa utvärderingar som görs i varje klass för att kartlägga hur eleverna upplever tryggheten och studieron. Syftet med dessa anges vara att upptäcka och reda ut konflikter och kunna rikta uppmärksamhet mot rätt områden. Rektorn kan inte ge andra konkreta exempel på vilka åtgärder skolan denna termin arbetar med för att förebygga kränkande behandling. Rektorn uppger dock att skolan i vår planerar en lektionsserie som behandlar de delar i värdegrunden som kartläggningen visat är aktuella vid skolan.

Av strukturstödet framgår att rektorn ska anmäla till huvudmannen att en elev anser sig utsatt för kränkande behandling endast om incidenten föranlett en vidare utredning. Rektorn bekräftar i intervjuer att denna instruktion följs vid skolenheten. Detta innebär att skolan inte alltid anmäler till huvudmannen om en elev anser att den blivit utsatt för kränkande behandling.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2011/2012. Planen är vid granskningen inte fullständig men gäller i befintligt skick från 1 september 2011. Planen är gemensam för hela rektorsområdet och omfattar således förskoleklass, grundskola 1-6, grundsärskola 1-6 och skolbarnsomsorg. Rektorn uppger att planen ska uppdateras så att varje skolenhets och skolforms behov framgår i beskrivningen av kartläggningens resultat. De åtgärder som framgår av planen är gemensamma för hela rektorsområdet. Åtgärderna är vidare generella och består till stor del av vid månatliga träffar med kamratstödarna följa upp resultatet av skolans 'månadsenkät', en regelbunden, klassvis uppföljning av hur eleverna upplever skolmiljön. Det är oklart vilka konkreta åtgärder som ska vidtas för att motverka kränkande behandling vid skolan.

Mot bakgrund av detta förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att vidta åtgärder så att arbetet med trygghet och studiero genomförs i enlighet med skollagens bestämmelser samt vidtar åtgärder så att ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever bedrivs vid enheten.

Författning:

5 kap. 5 § och 6 kap. 7, 8 och 10 §§ skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas

Motivering:

I skollagen anges hur skolan ska agera om en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller då elever har andra svårigheter i skolsituationen. Av denna bestämmelse framgår att rektorn, då han får en signal om att en elev eventuellt är i behov av särskilt stöd, är ansvarig för att se till att detta skyndsamt utreds. I samband med denna utredning ska samråd med elevhälsan ske om det inte är uppenbart obehövligt. Utifrån utredningens resultat, fattar rektor beslut om åtgärdsprogram. Ett åtgärdsprogram ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av exempel på pedagogiska utredningar från skolan. I något fall består utredningen endast av en beskrivning av elevens beteende. Det finns också fall där det av utredningen framkommer att det föreligger en medicinsk utred-

ning, men den problematik som konstaterats där tas inte upp i skolans utredning. I bägge fallen innehåller skolans utredning huvudsakligen en utredning av barnens beteende. Det finns ingen utredning av barnens kunskapsutveckling eller deras behov av särskilt stöd i detta hänseende. Av intervju med rektorn framkommer också att det är oklart hur och när skolan genomför andra utredningar än de pedagogiska utredningar som lärarna gör.

Av skolans arbetsgång för särskilt stöd framgår att lärarna ansvarar för den utredning som görs när de uppmärksammat att en elev eventuellt är i behov av särskilt stöd. I samma arbetsgång beskrivs att elevhälsoteamet finns tillgängligt för konsultation. Rektorn uppger i intervjun att lärarna oftast konsulterar elevhälsan, men bekräftar att det inte är något uttalat krav från rektorn till lärarna och att detta inte alltid sker. Av intervjun framkommer vidare att skolan inte har skapat en rutin för i vilka fall skolan anser att det är uppenbart obehövligt att samråda med elevhälsan, vilket är det enda undantaget som skollagen medger.

Skolinspektionen har granskat exempel på åtgärdsprogram. Elevens behov framgår till viss del av åtgärdsprogrammen, men de är till viss del vagt uttryckta och det framgår huvudsakligen i vilka situationer behovet uppstår, men inte alltid vilket behov av särskilt stöd eleven har. De åtgärder som beslutats i åtgärdsprogrammet saknar ibland koppling till de särskilda behov eleven bedömts ha och är i flera fall vagt formulerade och det är oklart vad som ska göras, när och av vem. I ett åtgärdsprogram är en åtgärd att skolan ska följa elevens kunskapsutveckling för att se till att det går så bra som möjligt, men det finns inga mål för denna åtgärd och inget förtydligande av vad detta innebär för den personal som finns i klassen. Av andra åtgärder framgår till exempel att läraren ska försöka ha en så strukturerad undervisning som möjligt och att de vuxna ska tänka på hur eleven ska kunna ta små pauser. Även i dessa fall är det oklart vad som ska göras för att tillgodose elevens behov av särskilt stöd och vilka åtgärder man beslutat att eleven har rätt till. I ett av fallen med en elev som upplever sig vara ensam och utanför är målet att eleven ska ha någon att leka med på rasten. Trots detta saknas åtgärder för att hjälpa eleven med detta.

Åtgärdsprogrammen innehåller vidare långsiktiga och kortsiktiga mål, men dessa är inte alltid utvärderingsbara. Exempel på mål som anges är att eleven 'ska ha en god självkänsla' eller att 'skolstarten ska gå så bra som möjligt'. Det är otydligt hur skolan ska utvärdera att dessa mål har nåtts och att åtgärderna i åtgärdsprogrammet har haft avsedd effekt. Av de uppföljningar som Skolinspektionen tagit del av framkommer att det är oklart hur skolan utvärderar de åtgärder som beslutats genomföras. I bägge exemplen saknas uppföljning av samtliga åtgärder. Vidare visar utvärderingen i båda fallen att de kortsiktiga målen inte uppnåtts. Trots detta bedöms åtgärderna " fungera bra" och samma mål och åtgärder behålls. Det är således oklart hur skolan säkerställer att de åtgärder som genomförs har effekt.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att vidta åtgärder så att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och att arbetet med åtgärdsprogram motsvarar skollagens krav.

Författning:

3 kap. 8-9 §§ skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga utveckling

Motivering:

I skollagen anges att eleven och vårdnadshavarna fortlöpande ska informeras om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling. Utöver utvecklingssamtalet ska det finnas en skriftlig individuell utvecklingsplan. I denna ska finnas omdömen om elevens kunskapsutveckling i de ämnen eleven får undervisning i och en sammanfattning av de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolans skriftliga omdömen består av att läraren med ett kryss markerar om eleven når målen eller inte. I svenska, engelska, matematik och idrott kompletteras detta av en kommentar från läraren där det framgår vad eleven kan och i något fall vad den behöver träna mer på. I övriga ämnen saknas kommentarer. För de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena ges en samlad kommentar, men ingen information om elevens kunskapsutveckling i respektive ämne trots att både det centrala innehållet och kunskapskraven för dessa ämnen skiljer sig åt för årskurs 6.

Av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår inte vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt. I något fall framgår vad eleven behöver träna eller förändra i sitt deltagande. Det är således oklart vad skolan ska göra för att ge eleven ledning och stimulans att utvecklas så långt som möjligt.

Mot bakgrund av detta förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att vidta åtgärder så att eleven och elevens vårdnadshavare informeras fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen

Bedömningsområde: Personalkompetens

Bedömning:

Personalen vid skolenheten saknar utbildning för den undervisning de bedriver

Motivering:

Av skollagen framgår att huvudmännen för undervisning ska använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning läraren ska bedriva.

På Stensängsskolan undervisar lärarna i alla ämnen utom idrott, slöjd och musik i den årskurs de är verksamma i. Majoriteten av lärarna har inte utbildning i alla de ämnen de undervisar i. Detta innebär att flera lärare undervisar i flera ämnen som de inte har ämnesbehörighet för. Framförallt saknar majoriteten av lärarna utbildning för att undervisa i engelska.

Mot bakgrund av detta förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att vidta åtgärder så att lärarna vid skolan har utbildning och kompetens för den undervisning de ska bedriva.

Författning:

2 kap. 13 § skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag

Bakgrund

Beskrivning av Stensängsskolan

Stensängsskolan är en av två skolenheter i Solfagra rektorsområde. Enheten omfattar förskoleklass och årskurserna 1 till 6. Skolan har ungefär 170 elever. Skolans lärare utgör ett arbetslag. Vid enheten finns en speciallärare. Skolenheten leds av en rektor som även ansvarar för Solfagraskolan. Till sin hjälp har rektorn en biträdande rektor. Skolan har ett elevhälsoteam bestående av kurator, skolsköterska, specialpedagog och skolläring. Rektor har även ansvar för ett fritidshem knutet till skolan. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen beskrivs dock i en separat rapport.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Malin Söderberg
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).